

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. VII. Quale monstrum temulentus vino madidus plus nimio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

II. Regula. *Quando quis sciens, alterum in eandem Ebrietatem lapsurum, ei potum ministrat, peccat mortaliter.*

III. Regula. *Quando quis expertus est alias, sese, vel alium, quoties tanto vel tali potu utitur, inebriari, peccat mortaliter utendo, sumendo, vel ministrando.*

IV. Regula. *Quando hoc fine, nempe ut inebrietur aliquis, potum sumit vel alteri ministrat, mortaliter peccat.*

Omnium istarum Regularum ratio. *Quia hi omnes notabile damnum, sibi aut aliis inferunt.*

V. Regula. *Quando Ebrietas non est perfecta, sed imperfecta, quæ turbat aliquo modo rationem, sed non omnino; tunc est graue veniale.* Huc vsque Toletus. Non dissimilia sunt, quæ iisdem Titulis in Armilla aurea casuum conscientiae, Bartholomæus Fumus, Rosella item in summa, & complures alii tradunt, ea itaque tædiose fatietatis metu, nolui huc afferre. Nam ex his quæ dicta sunt, tu nullo negotio, perpen-
pens hinc inde circumstantiis, Ebrietatem quam-
cunque diiudicabis, mea ulterius non indigebis di-
rectione.

CAPVT VII.

Quale monstrum Temulentus, ac vino madidus plus nimio.

Perspecto, ut opinor, satis superq; quid sit Ebrietas; an tibi extra ordinem chorumq; saltasse videamur, si & ebrium, plus satis vino repletum hominem, suis aptè coloribus, periphraستicè depictum, oculis propemodum, ac sensui subijciamus? nō existimo; imò verò, seriem rei quam tractamus

id efflagitare, permulta, nec obscura sunt signa. Veniam dabis, si verba quædam, honestas tuas aures lædendo, incurrant atq; impingant; è variis hinc inde authoribus conquisita sunt; vix aliqua mea de Pharetra exprrompta.

*Vide Georg. Pistorium, tum in succisibus Lestibus pas-
sim, tum in Dialogo de conuiuiis; Item Thomam Stapletonum Orat. Carechet. sexta, de peccatis capitalibus, ex quibus plerag. desumpta.*

Quale portentum Temulentus? Monstrum horrendum, informe, ingens, animæ cui lumen ademptum. Rationale animal absq; ratione, sine sensu viuens, & sine vita sentiens; vinum redolens; vinum ructans; vinum crepans, vinum vomitans; vultu, oculis, naribus, ore, vinum spirans.

Quis Ebrius? Quæ Chymæra? Populator vini, doliorum hirudo; Proteus varius, mutabilis Chamæleon, Polypus multiplex, omnia præterquam sobrius. cachinnò nunc soluitur effusissimo, hinnientis instar equi; mox inconsolabili mœrore, lachrymisque, suas plangit miseras, vlulans velut noctua. Nunc magnanimus vt Hector, fortis vt Achilles; mox ceruo fugacior, damula timidior. nunc vt asinus rudit, mox vt vulpes gannit. nunc vt lupus vorat, mox vt canis vomit, nunc vt porcus grunnit, mox vt leo rugit, clamat, vociferatur, hirco lasciuior, simia stultior, Cercopitheco turpior, asino ineptior. Nunc simulat Curios, mox Bacchanalia viuunt, nunc Democritum agit: mox Heraclitum representat, pauone magis varius, cothurno versatior.

Quis Ebrius? Qualis hydra? Animal vigilando somnians, & vigilando dormiens, cuius venter doli-um, stomachusque in gutture, gula, vocem bibendo amittit, colorem variat, ore anhelat, oculis ignescit, labiis tremat, dentibus fremit; inermis militat, pocula in tela vertit: furor arma ministrat. Labitur gressu, nutat incessu, errat ludicio, duplicata oculis videt omnia, vmbra sèpenumero, tanquam foueas & loca prærupta transilit; terra illi dehiscere, circumgy-

cumgyrari, circumq; moueri omnia videntur, pedes & manus debito carent officio, Paralyticum aut comitiali morbo prostratum, imò arreptitium potius, ac Dæmoniacum putes, cum reluctando, calcitrando, clamitando, boando, inter seruulorum atq; ancillarum manus, nec sanus corpore, nec animo liber, omnium rerum sensu luxatus, ad lectum ægrè, summaq; cum difficultate raptatur.

Quis Ebrius? qualis cum vino plus nimio mader, bestia? Sanctus id referat Hieronymus. *Homo viuens, mortuus atque sepultus.* & alibi. *Qui vomit vt bibat, bibit vt vomat; digestio ventris & guttur, vno eodemq; occupantur officio.* O egregium, pro porculorum haris, architriclinium, exclamat quidam,

Quis ebrius? quàm bellus homulus? Sanctus definiat Basiliius. *Idolum & simulachrum gentium: Oculos habet & non videt; aures habet & non audit; manus habet, & non palpat; nam & familiarissimos sæpè ignorat, & alienis vt domesticis congregatur, timens in faciem ruit, solum manibus apprehendit, concurrentibus montibus sibi videtur includi; canem si videt, Leonem arbitratur.*

Quis ebrius? quàm præclarus masculus? Cum D. Iohanne Chrysofomo loquor. *Mortuus est animatus; Dæmon voluntarius; morbus veniam non habens; ruina excusatione carens; commune generis nostri opprobrium.* Et vt Diui Ambrosij verbis cōcludam. *Mente titubans, oculis lippus, lingua balbutiens, voce cesspitans, pallidus ore, fetens halitu, stertēs, dormiens, clamans, dimicans. Et si quando consurreclum fuerit, stare non valens, gressu vacillans, ad terram defluens.*

Hęc de temulentorum fēdis moribus; quę si non omnia in singulis, communiter tamen omnia, in variis

Epist. 83;
Et in cap. 1.
ad Galat.

Georg.
Pist. dial.
4. succo.
lect.

Homil. 14.

Homil. 1.
ad popul.
Antioch.

Lib. de
Helia &
Leinn, c. 12.

riis ebriosis inueniri, testis est experientia. Ergo quis talé se velit? quis tam ab humanis, & forma & moribus, fieri cupiat alienus? quis adeò mentem atque rationem omnem exuere, ac belluinum adeò, atque ita turpem ac fœdum, vulrus, oris, gestus, ac vocis, aufit habitum assumere? Quicumque es, qui te tam pudenda morphosi liberatum vis, & immunem, perspecta temulentorum Moria, nimiam potus ingurgitationem, cane peius & angue, fugias, est necessum.

CAPVT VIII.

An ad excessum potus, vi natura impellamur?

EO dementia quorundam temulentorum progressa est audacia, vt vulgò iactitare non vereantur, indubitatum id esse, si non omnes aliarum nationes, Germanam certè, ad potum, ad luxum, ad ebrietatem, à natura esse comparatam; quam et si furca expellas, tamen vsque recurret, nec se exterminari patietur, cum quod natura homini in seuit, nulla vi valeat explantari.

Ad Ebrietatem non facti sumus à natura.

Psal. 140

Sed futilissimum esse ac leuissimum, & ad excusandas excusationes in peccatis excogitatum hunc, fuscum, & prætextum, quis non deprehendat? Vitium in causa est, & naturæ imputatur, detestanda vini libido, labem eam Germanis aspergit, & natura incusatur. abusus vini grauius à Deo veritus, omnis mali origo ac radix est; & culpa innocenti naturæ adscribitur. Immeritam taxas, atque calumniarum naturam, iniuriam facis, nisi fortè naturam velis esse, illiberalem, diuturnam, inueteratam consuetudinem, quæ longo vsu, in alteram quasi abierit naturam, id quidem lubens concesserim ego, at ipsis naturalibus, hominum affectionibus, ad eiusmodi exuberan-